

**Stanowisko Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku
z dnia 31 października 2019 r.
dotyczące aktualnych problemów w pomorskiej służbie zdrowia**

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku w oparciu o przedstawione materiały przez Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku wskazuje następujące aktualne **problemy w pomorskiej służbie zdrowia**:

1. SZPITALNE ODDZIAŁY RATUNKOWE

We wszystkich szpitalnych oddziałach ratunkowych występuje niedobór kadry medycznej, co powoduje, że pracownicy SOR-ów są nadmiernie obciążeni pracą, co pogłębia poziom ich stresu, wynikający z pracy pod presją czasu i z dużą ilością pacjentów, oczekujących niezwłocznej opieki medycznej. Mimo wysokich stawek wynagrodzenia dla lekarzy za dyżury na SOR nie ma chętnych do pracy. Z drugiej strony ratownicy medyczni mogą uzyskać wyższą stawkę za pracę w pogotowiu ratunkowym lub w oddziałach szpitalnych, gdzie praca jest lżejsza niż na SOR.

Bardzo duża liczba pacjentów zgłaszających się na Szpitalny Oddział Ratunkowy wynika z niewydolności podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) oraz braku kompleksowych świadczeń udzielanych przez zlikwidowane specjalistyczne poradnie przyszpitalne. Dotychczasowe zmiany w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej (NiŚOZ) również nie spełniły pokładanych oczekiwań.

Niedofinansowanie ryczałtu dobowego, będącego podstawą funkcjonowania szpitalnego oddziału ratunkowego, przekłada się bezpośrednio na wynik finansowy szpitali i możliwości prowadzenia efektywnej polityki personalnej na tym obszarze. Dotychczasowy ryczałt dobowy nie uwzględnia zmian ustawowych dotyczących wynagrodzeń personelu. Ponadto, mimo podejmowanych działań, nadal występuje niska świadomość społeczną dotyczącą funkcjonowania szpitalnych oddziałów ratunkowych.

2. PSYCHIATRIA

W województwie pomorskim z niepokojem obserwuje się narastający problem ograniczenia dostępności do specjalistycznego leczenia w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień, zarówno w zakresie leczenia szpitalnego, jak i ambulatoryjnego. W ostatnich latach zanotowano w kraju prawie czterokrotny wzrost liczby świadczeń realizowanych w trybie doraźnym w grupie dzieci i młodzieży oraz 30% wzrost liczby

chorych tej grupy, co wskazuje na istotne braki w systemie opieki psychiatrycznej nad populacją w wieku rozwojowym. Sygnały o trudnej sytuacji dotyczącej opieki psychiatrycznej, zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci i młodzieży, niezmiennie i na bieżąco przekazywane są przez interesariuszy systemu ochrony zdrowia, m.in. przez podmioty lecznicze, Wojewodę Pomorskiego, konsultantów wojewódzkich.

3. WYNAGRODZENIA

Centralne regulowanie wynagrodzeń wybranych grup zawodowych sektora ochrony zdrowia, narzucające obowiązujący poziom wynagrodzeń, wprowadzane w ostatnich latach, spowodowało niezadowolenie i frustrację pracowników, w szczególności tych z pomijanych grup zawodowych, a co za tym idzie ich rosnące roszczenia płacowe, czy zagrożenie falą protestów, co ma ostatnio miejsce w postaci protestu fizjoterapeutów i diagnostów laboratoryjnych. Rozpoczęty w maju 2019 roku protest rehabilitantów i diagnostów laboratoryjnych, po rozmowach z Ministerstwem Zdrowia, wydawał się opanowany, jednak skala środków przekazanych z Narodowy Fundusz Zdrowia z tytułu zwiększenia ryczałtu, podobnie jak w przypadku innych grup zawodowych, nie pokrywała oczekiwań protestujących, wobec czego protest został wznowiony we wrześniu tego roku.

Z drugiej strony, to na podmiotach leczniczych spoczywa ciężar realizacji ustawowych regulacji płacowych, zarówno w sensie organizacyjnym (obciążenie służb finansowo-kadrowych), jak i finansowym, gdyż skutki realizacji niektórych zmian płacowych w konsekwencji również zwiększają koszty funkcjonowania podmiotów leczniczych i w negatywny sposób wpływają na ich sytuację finansową. Ustawowe ingerowanie w poziom wynagrodzeń w znacznym stopniu ogranicza możliwości racjonalnego i efektywnego zarządzania podmiotami leczniczymi.

4. REHABILITACJA

Od wielu lat systematycznie wzrastają kolejki oczekujących na świadczenia rehabilitacji medycznej w Polsce. Główny wpływ na to ma, m.in. niedoszacowanie świadczeń medycznych w rodzaju rehabilitacja lecznicza, które bezpośrednio pogarsza jakość opieki medycznej nad pacjentami, jak również ich bezpieczeństwo. Wpływa to znacząco także na przeciążenie kadry pracą oraz powoduje coraz gorszy dostęp do specjalistów i leczenia.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku stoi na stanowisku, że bez zmiany wyceny punktowej świadczeń w rodzaju rehabilitacja lecznicza, nie nastąpi trwała poprawa sytuacji związanej z długimi czasami oczekiwania na świadczenie medyczne. Nie bez znaczenia jest również opracowanie nowych procedur i wyceny w rodzaju rehabilitacja lecznicza, nad którymi nadal pracuje Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Celem jej pracy ma być, m. in. skrócenie kolejek oczekujących. Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku, w związku z długimi kolejkami

oczekujących na świadczenia medyczne z zakresu rehabilitacji dla dzieci, zarówno stacjonarne jak i ambulatoryjne, wnioskuje do POW NFZ o zwiększenie finansowania świadczeń w tym zakresie, bądź zwiększenie miejsc udzielania świadczeń.

Ponadto koniecznym jest zapewnienie finansowania przez NFZ świadczeń z zakresu rehabilitacji przy inwestycjach, które otrzymały pozytywną opinię w systemie IOWISZ, takich jak utworzenie oddziału rehabilitacji pulmonologicznej w Szpitalu Specjalistycznym w Prabutach Sp. z o.o.

5. NEUROCHIRURGIA

Województwo pomorskie systematycznie odnotowuje bardzo wysoki poziom zachorowań na nowotwory złośliwe w tym guzy mózgu utrzymując w krajowych statystykach czołową pozycję w tym zakresie. Dlatego też Wojewoda Pomorski po niezbędnych konsultacjach wydał 8 września 2017 roku pozytywną opinię o celowości inwestycji budowlano – zakupowej obejmującej budowę nowego budynku diagnostyki obrazowej wraz z wyposażeniem w tym Gamma Knife w Szpitalu im. Mikołaja Kopernika należącego do Podmiotu Leczniczego Copernicus Sp. z o.o. W Polsce północnej brakuje bowiem ośrodka, leczącego bezinwazyjnie guzy wewnątrzczaszkowe oraz inne patologie mózgu za pośrednictwem aparatu Gamma Knife, czego konsekwencją są migracje pacjentów z terenu Pomorza do Polski centralnej w tym zakresie. Zachodzi więc konieczność utworzenia takiego ośrodka na naszym terenie, a taka możliwość istnieje w powstającym Centrum Diagnostyki Obrazowej w Copernicus PL Sp. z o.o. Wymaga to jednak zapewnienia finansowania przez POW NFZ. Z uwagi na fakt, iż powyższa inwestycja otrzymała pozytywną opinię w systemie IOWISZ i dotyczyła również udzielania świadczeń zdrowotnych przy użyciu Gamma Knife, finansowanie ich powinno być potwierdzone wydaniem przez NFZ promesy a w przyszłości należałoby wprowadzić zasady, że inwestycje po otrzymaniu pozytywnej opinii w systemie IOWISZ mają obligatoryjnie zapewnione finansowanie świadczeń zdrowotnych.

6. GERIATRIA

Pomorskie Centrum Reumatologiczne im. Dr. Jadwigi Titz-Kosko w Sopocie Sp. z o.o. w listopadzie br. planuje zakończyć projekt inwestycyjny, jakim jest „Centrum Opieki Geriatrycznej”. Aby rozpocząć funkcjonowanie w systemie publicznych usług medycznych, w kolejnym kroku, konieczne jest zapewnienie finansowania świadczeń medycznych przez płatnika świadczeń - Pomorski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia. Z uwagi na zapewnienie finansowania świadczeń zdrowotnych podmiotom leczniczym bezpośrednio po zakończeniu procesów inwestycyjnych, niezbędna jest współpraca w tym zakresie zarówno podmiotu leczniczego, POW NFZ oraz właściciela spółki, tj. Samorządu Województwa Pomorskiego. Z uwagi na fakt, iż powyższe przedsięwzięcie uzyskało pozytywną opinię Komitetu Sterującego

ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia przy Ministerstwie Zdrowia oraz pozytywną opinię w systemie IOWISZ finansowanie jej powinno być obligatoryjne.

7. DIABETOLOGIA

Cukrzyca jest chorobą przewlekłą, na którą w Polsce choruje ok. 2,73 mln osób i liczba ta stale wzrasta. Aż 26% chorych z cukrzycą nie wie o swojej chorobie. Brak jakichkolwiek dolegliwości powoduje zbyt późne rozpoznawanie cukrzycy. Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku pozytywnie ocenia podejmowane przez Samorząd Województwa Pomorskiego działania związane z opracowaniem oraz realizacją Regionalnego Programu Polityki Zdrowotnej dotyczącej prewencji cukrzycy typu 2, który rozpoczął się w 2019 roku i potrwa przez kolejne 4 lata. Zapobieganie chorobie przyczyni się do poprawy zdrowia mieszkańców naszego województwa, co wpłynie także bezpośrednio na dostępność do świadczeń medycznych z zakresu diabetologii, a w perspektywie wieloletniej także na zmniejszenie bardzo wysokich kosztów leczenia cukrzycy i jej powikłań.

8. SYTUACJA FINANSOWA PODMIOTÓW LECZNICZYCH

Sytuacja finansowa w podmiotach leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Pomorskie, jest nadal trudna – charakteryzuje się ujemnymi wynikami finansowymi większości z nich. W roku bieżącym zakłada się łączną stratę wszystkich tych podmiotów na poziomie 64 mln zł. Według stanu na dzień 31.08.2019 r. ujemny wynik finansowy w tym zakresie wyniósł już prawie 61 mln zł. Przyczyną tego stanu jest zbyt niski poziom nakładów na ochronę zdrowia, niedoszacowanie wycen świadczeń medycznych oraz wzrost kosztów pracy na skutek szeregu aktów prawnych regulujących ogólnie poziom płacy różnych grup zawodowych osób pracujących w sektorze ochrony zdrowia.

Wobec powyższego decyzja Ministerstwa Zdrowia o przekazaniu dodatkowych środków finansowych, będących w dyspozycji Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu wzrostu wyceny świadczeń, tylko dla szpitali I i II stopnia zabezpieczenia wydaje się być niesprawiedliwa. Niewątpliwie szpitale powiatowe znajdują się z dramatycznej sytuacji finansowej, ale tożsamo kształtuje się sytuacja pozostałych szpitali. Co więcej - szpitale o III stopniu zabezpieczenia, znajdujące się w Gdańsku, Gdyni, Wejherowie czy w Słupsku, również pełnią rolę szpitali powiatowych, gdyż to głównie one udzielają świadczeń zdrowotnych pacjentom z terenu tych miast na prawach powiatu.

Dodatkowo od nowego roku koszty funkcjonowania podmiotów leczniczych znowu ulegną dalszemu podwyższeniu z uwagi na, m. in. kolejną podwyżkę minimalnego wynagrodzenia za pracę, zwiększenie podstawy naliczania ZFŚS, podwyżka cen energii elektrycznej, wywozu śmieci czy wprowadzenie Pracowniczych Planów Kapitałowych.

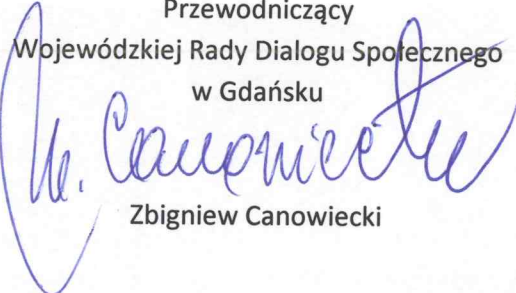
Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego, odnosząc się do wyżej wskazanych aktualnych problemów w pomorskiej służbie zdrowia:

- 1) zwraca uwagę na konieczność podniesienia nakładów w budżecie państwa na ochronę zdrowia w Polsce oraz podtrzymuje konieczność weryfikacji zasad podziału środków finansowych w ochronie zdrowia na województwa, tj. zmiany algorytmu uwzględniającego przepływy pacjentów do naszego województwa. Ponadto WRDS wskazuje, iż niezbędnym działaniem jest przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej o obowiązującym w Polsce systemie ochrony zdrowia,
- 2) postuluje o podjęcie działań w celu zwiększenia liczby lekarzy w systemie ochrony zdrowia, m. in. poprzez zwiększenie liczby miejsc na studiach medycznych oraz zwiększenie liczby miejsc specjalizacyjnych przy jednoczesnej zmianie wymogów NFZ co do obsady kadrowej, zarówno lekarzy, jak i pielęgniarek.
- 3) w celu poprawy funkcjonowania Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych (SOR) postuluje o zwiększenie funkcjonalności podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) przy jednoczesnej zmianie formuły funkcjonowania Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej (NiŚOZ), tj. silniejszego jej powiązania z POZ. Ponadto Rada wskazuje na konieczność zwiększenia środków finansowych przeznaczanych na badania dodatkowe w zakresie diagnostyki laboratoryjnej i obrazowej, celem ograniczenia liczby pacjentów zgłaszających się do SOR. Niezbędne jest również odbudowanie specjalistycznych poradni przyszpitalnych, które zabezpieczą kompleksowość udzielanych świadczeń w jednym miejscu. Wsparciem dla SOR-ów byłaby również rozbudowana sieć całodobowych poradni zabiegowych (ambulatoriów chirurgicznych), które odciążąby SOR-y i zaopatrywałyby mniejsze urazy, złamania czy inne problemy chirurgiczne,
- 4) mając na uwadze obecny stan opieki psychiatrycznej w województwie pomorskim, który wynika zarówno ze słabego finansowania świadczeń medycznych, braków wykwalifikowanej kadry medycznej, jak i słabo rozwiniętej środowiskowej opieki psychiatrycznej, uwarunkowany jest niedostatkami systemowymi, które obejmują nie tylko województwo pomorskie, ale i całą Polskę, postuluje do Ministra Zdrowia o uregulowanie kwestii opieki psychiatrycznej, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz adekwatną wycenę świadczeń w tym obszarze opieki zdrowotnej,
- 5) stoi na stanowisku, iż polityka antyalkoholowa Państwa powinna ulec poważnej korekcie w kierunku dalszego ograniczenia ryzykownego spożycia alkoholu zwłaszcza przez osoby nieletnie,
- 6) w związku z długimi kolejkami oczekujących, w szczególności na świadczenia medyczne z zakresu diabetologii dla dzieci, zarówno stacjonarne jak i ambulatoryjne, wnioskuje do POW NFZ o zwiększenie finansowania świadczeń w tym zakresie lub zwiększenie miejsc udzielania świadczeń,

- 7) w związku z licznymi wątpliwościami, dotyczącymi sposobu rozliczania dodatkowych środków przyznanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia na zapewnienie pielęgniarcom i położnym wzrostu wynagrodzenia zasadniczego, Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego stoi na stanowisku, iż Ministerstwo Zdrowia winno wydać jasną i niebudzącą wątpliwości interpretację przepisów. Jednocześnie należy doprowadzić do ujednoczenia regulacji ustawowych określających poziom wynagrodzeń pracowników ochrony zdrowia z uwzględnieniem wszystkich grup zawodowych. Realizacja ustawowych podwyżek w sektorze ochrony zdrowia winna się odbywać poprzez urealnianie (podwyższenie) wycen świadczeń zdrowotnych, np. wyceny punktowej świadczeń rehabilitacyjnych, w ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia, tak aby nie obciążały one dodatkowymi kosztami podmiotów leczniczych.
- 8) wskazuje na możliwość i konieczność utworzenia ośrodka leczącego bezinwazyjnie guzy wewnątrzczaszkowe oraz inne patologie mózgu za pośrednictwem aparatu Gamma Knife, w powstającym Centrum Diagnostyki Obrazowej w Copernicus PL Sp. z o.o. w Gdańsku. W ocenie Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego utworzenie powyższego ośrodka wymaga zapewnienia finansowania przez POW NFZ, przynajmniej w takim zakresie w jakim opłacane są te świadczenia pomorskim pacjentom poza granicami województwa.
- 9) wnioskuję również do POW NFZ o zapewnienie finansowania świadczeń zdrowotnych dla Pomorskiego Centrum Reumatologicznego im. Dr. Jadwigi Titz-Kosko w Sopocie Sp. z o.o. w zakresie świadczeń udzielanych przez nowopowstałe „Centrum Opieki Geriatrycznej” oraz dla Szpitala Specjalistycznego Sp. z o.o. w Prabutach w zakresie oddziału rehabilitacji pulmonologicznej.
- 10) postuluje przyjęcie zasady, że pozytywna ocena wniosku inwestycyjnego w ramach IOWISZ (Instrument Oceny Wniosków Inwestycyjnych w Sektorze Zdrowia) jest jednoznaczna z uzyskaniem kontraktu z NFZ oraz jego promesy z chwilą podjęcia procesu inwestycyjnego w zakresie objętym oceną.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Gdańsku

Zbigniew Canowiecki